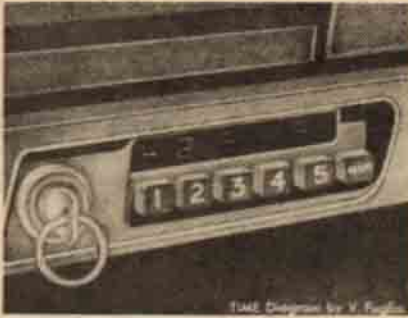

SARHOŞLARA KARŞI OTOMATİK DÜĞMELER

Parti bitmiştir. Şimdi uyumak için eve gitmek üzere uzun bir otomobil yolculuğunuz var. 1975 Modeli Chevrolet marka arabanıza doğru yalpalayarak gidiyorsunuz. İçine giriyorsunuz, yerleşiyorsunuz ve anahtarı çevirerek kontağı açıyorsunuz. Önünüzdeki gösterge panosunda, kırmızı renkte beş rakkam yanıp çabucak sönyür. Bunlar ne idi? Beş tane rakkamlı düğmeyi uygun sıra ile ve sür'atle basarak aynı rakkam dizisini tekrar etmeye çalışıyorsunuz. Fakat içki sersemliği içinde çok geç kalıyorsunuz veya bir rakkama yanlış basıyorsunuz. Bir daha gayret edi-

yorsunuz, farklı bir rakkam dizisi yanıp sönyür. İkinci bir başarısızlık. Bu defa kendinize çeki düzen verip dikkatinizi teksif etseniz iyi olacak. Fakat üçüncü defa yine kaybediyorsunuz. Ve biliyorsunuz ki, şimdi artık arabanız yarım saat müddetle kat'iyyen çalışmayacaktır. Zira anladı ki, siz emniyetle araba sürmek için kâfi derecede ayık değilsiniz.

Bu bir bilimsel hayal mi? General Motors'un Elektronik Kısmının otomatik emniyet mamulleri direktörü C. Jones'a göre, değil. Zira o, oto sürücüsünün durumunu tesbit ve icap ederse arabasını hareket etmekten alıkoyabilecek bir fizyolojik test aletinin prototipini geliştirerek imal etmiş ve arabanın gösterge panosuna yerleştirmişti.

Şayet bu elektronik cihaz, bu yaz Marquette Üniversitesi Tib okulundan gönüllülerle yapılacak testlerde başarısını ispat ederse, yakında Birleşik

Amerika otomobillerinin standard emniyet teçhizatı meydanında yer alabilir.

Jones'a bu icadını esinleyen husus, Karayolları istatistikleri olmuştur. Zira bu istatistikler göstermektedir ki ölümler sonuçlanan kazalarla ilgili sürücülerin yüzde ellisinin kanlarında alkol bulunmaktadır. Fakat bahis konusu cihaz ki karar verme, görüş keskinliği, kısa süreli hafıza bakımlarından teste tâbi tutarak sarhoşları meydana çıkarmak ve motör reaksiyonu ile de kombine olmak üzere projelenmiştir, ayrıca uyuturucu madde kullananları ve zekâca veya vücutça yetersiz olanları da bertaraf edecektir. Kontrol cihazını tatmin etmek için bir oto sürücüsü, nisbeten küçük ışıklı rakkamları okuyabilmek, onları ezberleyebilmek, hatırlayabilmek ve bir kaç saniye içerisinde, istenilen şekilde klavye'ye basabilmek mecburiyetindedir. Eger bu fonksiyonları icra edebilirse yola çıkmağa elverişli demektir. Şayet bunu üç denemede yapamazsa test cihazı; diğer bir teşebbüsten evvel şoföre ayılmak için gerekli zamanı vermek üzere yarım saat için kilitletir.

General Motors Kumpanyası, halkın bu test cihazlarını flatı ucuz da olsa satın alıp arabalarına monte etmek hususunda bir istek göstermeyeceğini bilmektedir. Jones, «kendi hareket kabiliyetini tahdit edecek bir nesneyi satın almayı kim ister?» demektedir. Fakat cihaz tekemmül ettirilirse, neticede bunun bütün arabalara monte edilmesini zorunlu kılan bir kanun çıkarılabilir. «Nitekim emniyet kemerleri için olduğu gibi» diye, Jones ilave ediyor.

Bizce, bunun için herhangi bir kanun çıkmadan evvel, Jones'un yaratıcı muhayyilesi cihaza daha bir kaç emniyet tertibatı ilave etmelidir. Mesela; bu test aleti, sarhoş bir şoförün, bir dostundan veya otopark bekçisinden yardım talep ederek hile yapmasına nasıl mâni olacaktır?

Time'dan

Çeviren: A. Tarık TAHIROĞLU